

Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Indicatori mai adecvați pentru a evalua obiectivele de dezvoltare durabilă — contribuția societății civile”

(aviz din proprie inițiativă)

(2018/C 440/03)

Raportor: doamna **Brenda KING (UK-I)**

Coraportor: domnul **Thierry LIBAERT (FR-III)**

Decizia Adunării Plenare	15.2.2018
Temei juridic	Articolul 29 alineatul (2) din Regulamentul de procedură Aviz din proprie inițiativă
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru agricultură, dezvoltare rurală și protecția mediului
Data adoptării în secțiune	5.9.2018
Data adoptării în sesiunea plenară	19.9.2018
Sesiunea plenară nr.	537
Rezultatul votului	194/2/3
(voturi pentru/voturi împotriva/ abțineri)	

1. Concluzii și recomandări

1.1. Încă de la adoptarea Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă a ONU de către instituțiile europene în 2015, CESE a îndemnat Comisia să stabilească o strategie europeană cuprinzătoare de dezvoltare durabilă, cu obiective, ținte și acțiuni concrete pentru realizarea celor 17 obiective de dezvoltare durabilă (ODD). În ciuda faptului că UE a jucat un rol important în adoptarea Agendei 2030 și că ODD reflectă valorile fundamentale ale UE care vizează promovarea unei armonii sociale, politice, economice și de mediu sporite, Comisia Europeană nu a reușit să elaboreze o strategie cuprinzătoare. Documentul de reflecție intitulat „Către o Europă durabilă până în 2030”, care urmează să fie publicat până la sfârșitul anului 2018, este o oportunitate de a sublinia importanța adoptării unei strategii europene cuprinzătoare.

1.2. Lipsa actuală a unei Strategii europene de dezvoltare durabilă reprezintă un risc pentru punerea în aplicare coerentă a Agendei 2030 în UE și la nivel național. Pot apărea divergențe de abordare în ceea ce privește modul de răspuns la ODD, deoarece mai multe state membre își pregătesc deja strategiile naționale de dezvoltare durabilă, deși nu există niciun cadru strategic european sau orientări comune de punere în aplicare.

1.3. CESE salută primul Raport anual de monitorizare a ODD din 2017 al Eurostat⁽¹⁾, care se bazează pe un set de 100 de indicatori care utilizează criteriile riguroase de date. Cu toate acestea, CESE a identificat o serie de deficiențe în ceea ce privește actualul set de indicatori, pe care viitoarele publicări ale raportului anual de monitorizare a ODD al Eurostat ar trebui să le ia în considerare.

1.4. CESE solicită indicatori care să ofere o bază pentru procesele de planificare și elaborare a politicilor. Setul actual de indicatori nu reușește să măsoare distanța până la atingerea obiectivelor sau să furnizeze o revizuire adecvată a progreselor. Trebuie stabilite obiective specifice de politică ale UE pentru ODD, iar indicatorii trebuie să poată monitoriza realizarea lor. În absența unor obiective specifice ale politicii UE, Uniunea ar putea evalua performanța națională în comparație cu performanța cea mai bună și cu cea medie.

⁽¹⁾ „Sustainable development in the European Union: Monitoring report on progress towards the SDGs in an EU context. 2017 edition” (Dezvoltarea durabilă în Uniunea Europeană, Raport de monitorizare privind progresele înregistrate în direcția ODD în contextul UE, ediția 2017).

1.5. De asemenea, CESE identifică anumite limitări tehnice care trebuie soluționate pentru a asigura utilizarea celor mai buni indicatori. De exemplu, utilizarea indicatorilor transversali rămâne insuficientă în ceea ce privește furnizarea de informații privind sinergiile și contradicțiile dintre obiective. De asemenea, nu sunt pe deplin integrate în indicatori efectele de propagare asupra țărilor partenere în ceea ce privește dezvoltarea durabilă și monitorizarea coerenței politice dintre obiectivele importante de politică externă și internă.

1.6. Eurostat și institutele naționale de statistică trebuie să se asigure că aplică un cadru coerent de indicatori. Trebuie să existe un sistem cuprinzător și integrat de indicatori, care să garanteze că exercițiul de monitorizare a implementării ODD la nivel european și național este fiabil.

1.7. Eurostat și institutele naționale de statistică dispun de resurse umane și financiare limitate pentru colectarea de date noi și, prin urmare, nu este întotdeauna posibil să se producă indicatori noi și mai preciși. CESE solicită asigurarea unor resurse adecvate pentru a depăși această limitare relevantă.

1.8. CESE solicită implicarea semnificativă a societății civile în definirea indicatorilor și în evaluarea progreselor înregistrate de UE în direcția îndeplinirii obiectivelor. Caracterul transversal al ODD necesită o cooperare integrată între mai multe părți interesate.

1.9. CESE recomandă ca setul de indicatori să fie completat de un raport calitativ alternativ, elaborat în strânsă colaborare cu organizațiile societății civile, pentru a crește gradul de asumare a ODD de către toate părțile interesate. Informațiile calitative pot evidenția tendințe care altfel nu ar putea fi observate numai cu ajutorul unor măsurători cantitative. CESE propune să preia rolul de coordonare a pregătirii raportului calitativ complementar. În plus, CESE propune Comisiei Europene să coopereze la organizarea unui summit european dedicat ODD, ca un exercițiu de evaluare, care să implice toate părțile interesate relevante.

1.10. Un cadru strategic coerent necesită, de asemenea, ca alți indicatori UE (de exemplu, indicatorii incluși în tabloul de bord social sau indicatorii europeni privind biodiversitatea) să fie coerenți cu cadrul Agendei 2030. O strategie cuprinzătoare ar trebui să ofere această imagine de ansamblu a legăturilor existente între ODD, politicile UE și diferitele seturi de indicatori.

1.11. CESE solicită ca actualul sistem de guvernare al UE să fie adaptat la punerea în aplicare a Agendei 2030. O strategie europeană de dezvoltare cuprinzătoare și durabilă, aliniată pe deplin la Agenda 2030, ar garanta integrarea ODD în toate politicile UE și ar oferi cadrul pentru coordonarea și monitorizarea punerii în aplicare a ODD la nivelul UE și la nivel național. De exemplu, mecanismul semestrului european ar trebui să monitorizeze și să contribuie la punerea în aplicare a ODD. În plus, formularea și evaluarea politicilor UE (de exemplu, Agenda pentru o mai bună reglementare) ar trebui adaptate pentru a include ODD pe deplin în cadrul ciclului de politică. Tuturor propunerilor de acte legislative și de politică ar trebui să li se aplice un test de durabilitate, pentru a estima impactul asupra ODD și pentru a decide cu privire la caracterul adecvat al propunerii.

1.12. CESE recomandă ca, în cadrul Comisiei, un vicepreședinte cu o echipă dedicată, cu un buget specific și cu o structură de lucru în colaborare cu toți comisarii și cu toate departamentele Comisiei, să se ocupe de integrarea ODD în cadrul politicilor UE. În plus, președintele Comisiei Europene ar trebui să prezinte progresele realizate și să sublinieze acțiunile suplimentare necesare pentru punerea în aplicare a ODD în discursul său anual privind starea Uniunii Europene.

1.13. În cele din urmă, CESE solicită un acord privind un buget al UE al cărui obiectiv principal să fie dezvoltarea durabilă. CESE reamintește că cadrul financiar multianual (CFM) final pentru perioada 2021-2027 va indica dacă UE va fi în măsură să își îndeplinească angajamentele prevăzute în Agenda 2030. Propunerea Comisiei din mai 2018 se îndreaptă în direcția corectă, dar în cele din urmă ratează ocazia de a face din Agenda 2030 o prioritate a agendei europene.

2. Lipsa unei strategii a UE

2.1. UE ar trebui să își asume într-o mai mare măsură rolul său de lider în asigurarea și promovarea dezvoltării durabile. De fapt, Agenda 2030 a ONU este corelată în mod direct cu **scopul** fundamental al **Uniunii Europene**, acela de a promova o armonie socială, politică, economică și de mediu sporită, atât în Europa, cât și în întreaga lume. Cu toate acestea, deși UE și statele sale membre au semnat Agenda globală, Europa a rămas în urmă. Până în prezent, UE și o serie de state membre nu au reușit să pună în aplicare o strategie de dezvoltare durabilă care să asigure realizarea ODD.

2.2. Reamintind articolul 3 din Tratatul privind Uniunea Europeană, într-o referire la dezvoltarea durabilă se afirmă: „În relațiile sale cu restul comunității internaționale, Uniunea [...] contribuie la [...] dezvoltarea durabilă a planetei [...]”. Deși există anumite elemente de durabilitate tot mai pronunțate în diverse politici UE, cum ar fi politica industrială, transporturile și energia, există în continuare o lipsă de ambiție și de finanțare. În ansamblu, CESE regretă lipsa evidentă de strategie, de coerență politică și de integrare în coordonarea generală a politicilor UE.

2.3. CESE este singura instituție la nivel european care a făcut din dezvoltarea durabilă o prioritate principală. Parlamentul European nu are nicio structură funcțională care să vizeze dezvoltarea durabilă, deși unele grupuri politice includ Agenda 2030 în rândul priorităților lor politice pentru alegerile europene din mai 2019. Între timp, Comisia Europeană a creat o platformă multipartită destinată punerii în aplicare a ODD, care reprezintă un pas în direcția corectă, dar nu este clar dacă această platformă va continua după mandatul actualei Comisii. În plus, în trecut, CESE s-a declarat în favoarea unui forum al societății civile mai ambițios și mai extins decât cel care a fost creat în cele din urmă ⁽²⁾.

2.4. La nivel național, gradul de planificare și punere în aplicare a ODD nu este similar ⁽³⁾. Unele state membre au adoptat deja strategii naționale cuprinzătoare de dezvoltare durabilă și, în unele cazuri, autoritățile regionale și locale, precum și părțile interesate implicate desfășoară, de asemenea, inițiative de sensibilizare privind ODD. Există riscul de incoerență între abordările naționale, deoarece nu există un cadru european. CESE solicită integrarea dezvoltării durabile în politicile naționale și implicarea deplină a societății civile organizate în conceperea și punerea în aplicare a acestora, în conformitate cu o strategie europeană cuprinzătoare.

3. Ce ne așteaptă în continuare

3.1. La 13 septembrie 2017, președintele Juncker a anunțat un document de reflecție intitulat „Către o Europă durabilă până în 2030, privind urmărirea obiectivelor ONU de dezvoltare durabilă, inclusiv în ceea ce privește Acordul de la Paris privind schimbările climatice”, care va fi publicat în cursul iernii 2018. În faza de pregătire, Comisia ia în considerare punctele de vedere ale membrilor platformei multipartite privind ODD. Membrii platformei prezintă sugestii privind modalitățile de îmbunătățire a guvernancei UE în ceea ce privește ODD (de exemplu, adoptarea unei strategii cuprinzătoare), recomandări politice și modul în care un set de instrumente UE ar trebui să evolueze în vederea coordonării politicilor, a monitorizării și a responsabilizării.

3.2. Punerea în aplicare a ODD include obiective economice, sociale, politice și de mediu care vor necesita schimbări fundamentale în societățile europene și în cadrul instituțiilor UE.

3.3. Dezbaterile privind viitorul Europei înainte de alegerile europene din 2019 sunt esențiale pentru sensibilizarea cetățenilor cu privire la dezvoltarea durabilă. Partidele politice europene trebuie să adopte o poziție și să abordeze dezvoltarea durabilă în cadrul programelor lor electorale.

3.4. În plus, CESE consideră că viitoarea Comisie Europeană și noul Parlament European, care vor lua naștere în urma alegerilor europene din 2019, ar trebui să facă o prioritate din mai buna integrare a ODD în politicile UE. CESE îndeamnă Parlamentul European să își consolideze capacitatea de a monitoriza și de a supraveghea progresele ODD și să își asume responsabilitatea pentru realizarea obiectivelor. În ceea ce privește Comisia, se recomandă consolidarea rolului de conducere al vicepreședintelui responsabil de dezvoltarea durabilă și restructurarea portofoliilor direcțiilor generale, pentru a se clarifica cine poartă responsabilitatea pentru fiecare dintre ODD.

3.5. Decizia finală privind cadrul financiar multianual (CFM) pentru perioada 2021-2027 va indica dacă UE va putea să își îndeplinească angajamentele prevăzute în Agenda 2030. CFM este crucial pentru asigurarea integrării ODD. Propunerea Comisiei Europene, publicată în mai 2018, se îndreaptă în direcția corectă, dar ratează ocazia de a face din Agenda 2030 prioritatea agendei europene. Dincolo de modesta propunere de a crește obiectivul-țintă în materie de integrare a aspectelor legate de schimbările climatice în ansamblul politicilor, noul CFM ar trebui să aloce resurse financiare relevante pentru dezvoltarea durabilă și, de asemenea, să se asigure că nicio finanțare nu subminează punerea în aplicare a ODD.

⁽²⁾ Avizul CESE pe tema „Următorii pași către un viitor european durabil” (JO C 345, 13.10.2017, p. 91).

Avizul CESE pe tema „Un forum european al societății civile pentru dezvoltarea durabilă” (JO C 303, 19.8.2016, p. 73).

⁽³⁾ CESE lucrează la cartografierea inițiativelor de dezvoltare durabilă la nivel național. Un rezumat de țară pentru fiecare stat membru va fi disponibil pe site-ul internet al CESE.

Finanțarea trebuie să fie pusă la dispoziția responsabililor cu punerea în aplicare a ODD, categorie care cuprinde statele membre, autoritățile locale, întreprinderile și ONG-urile care urmăresc proiecte inovatoare, care pot fi extinse.

3.6. UE traversează o criză politică și instituțională majoră și se confruntă cu provocări, cum ar fi creșterea inegalităților sociale, probleme de mediu și pierderea încrederii în guvern și în UE⁽⁴⁾. Pentru a depăși această situație, UE trebuie să conceapă un nou discurs, care să fie capabil să ofere soluții concrete la provocările cu care se confruntă societățile noastre. Dezbaterile privind viitorul Europei, care sunt în desfășurare, ar trebui să contribuie la acest nou discurs, luând în considerare Agenda 2030 și cel de al șaselea scenariu privind Europa⁽⁵⁾, astfel încât UE să devină un motor al durabilității. Este necesar ca șefii de stat europeni să își manifeste autoritatea în mai mare măsură și ca ODD să devină o parte centrală a discursului lor politic și a viziunii lor pentru Europa.

3.7. Agenda 2030 se bazează pe valorile europene fundamentale ale democrației și participării, justiției sociale, solidarității și durabilității, respectării statului de drept și a drepturilor omului, atât în Europa, cât și în întreaga lume. Noul discurs privind dezvoltarea durabilă ar trebui să ofere cetățenilor răspunsuri asupra modului în care administrațiile publice și societatea civilă organizată intenționează să abordeze aspirațiile lor privind bunăstarea economică, socială și a mediului.

4. Problema indicatorilor

4.1. CESE consideră că abordarea adoptată în raport cu indicatorii UE privind ODD trebuie să depășească simpla evaluare, contribuind la formularea și la elaborarea politicilor, și nu să fie doar un instrument de raportare. Indicatorii ar trebui să ajute factorii de decizie de la nivelul UE în ceea ce privește definirea viitoarelor politici și planificarea modalităților de a îndeplini mai bine ODD. De asemenea, indicatorii trebuie să ajute factorii de decizie să identifice abaterile de la progresele înregistrate în direcția ODD și să introducă la timp modificările de politică necesare în vederea îndeplinirii obiectivelor până în 2030.

4.2. Din punctul de vedere al CESE, *raportul Eurostat din 2017 de monitorizare a obiectivelor de dezvoltare durabilă în contextul UE* este un început bun, dar mai există loc pentru îmbunătățiri. Acest demers trebuie dezvoltat în continuare pe baza îmbunătățirii indicatorilor. Metoda actuală de evaluare a progresului (adică o schimbare pozitivă de 1 %) în absența unor obiective cuantificabile ale UE este potențial înșelătoare, deoarece nu oferă informații referitoare la distanța până la îndeplinirea ODD, spre deosebire de alte rapoarte. De exemplu, în timp ce Eurostat concluzionează că se înregistrează un progres semnificativ în Europa în ceea ce privește ODD 12⁽⁶⁾, dar alte surse, cum ar fi OCDE, ajung la concluzii diferite⁽⁷⁾. Este necesar ca raportul de monitorizare să clarifice mai bine caracterul integrat al agendei, în care eforturile trebuie să consolideze fiecare obiectiv, nu să submineze vreunul dintre acestea. Deși valoroasă, utilizarea indicatorilor transversali rămâne insuficientă în ceea ce privește furnizarea de informații privind sinergiile și contradicțiile dintre obiectivelor. În plus, raportul ar trebui să evalueze efectele de propagare asupra dezvoltării durabile a țărilor partenere și să monitorizeze coerența politicilor din perspectiva obiectivelor importante ale politicilor externe și interne. În sfârșit, indicatorii ar trebui să poată prezenta comparații între țările europene, să identifice divergențele în punerea în aplicare la nivelul statelor membre și să fie actualizați frecvent, astfel încât să se bazeze pe cele mai bune cunoștințe și informații disponibile.

4.3. Pentru a dispune de un set coerent de indicatori care să ofere o imagine de ansamblu clară a punerii în aplicare a ODD la nivelul UE, este esențial să se creeze un sistem cuprinzător de indicatori, care să acopere nivelul european și național. În primul rând, indicatorii actuali utilizați pentru diferite domenii de politică la nivelul UE trebuie să fie armonizați sau cel puțin interconectați cu indicatorii UE privind ODD. De exemplu, seturile relevante de indicatori, cum ar fi indicatorii incluși în tabloul de bord social sau indicatorii europeni privind biodiversitatea, trebuie să fie asociați cu indicatorii UE privind ODD, iar relația dintre aceștia trebuie să fie clar definită. În al doilea rând, strategiile naționale de dezvoltare durabilă ar trebui să utilizeze aceiași indicatori sau cel puțin indicatori comparabili cu indicatorii UE privind ODD. În caz contrar, va exista un risc ridicat de incoerență între diferitele abordări adoptate de statele membre. În al treilea rând, UE trebuie să asigure un proces cuprinzător de raportare către Forumul politic la nivel înalt pentru dezvoltare durabilă al ONU. Comisia Europeană ar trebui să poată oferi o imagine de ansamblu clară a punerii în aplicare a ODD la nivelul UE și în toate statele membre.

⁽⁴⁾ Avizul CESE pe tema „Următorii pași către un viitor european durabil”, SC/047 (JO C 81, 2.3.2018, p. 44).

⁽⁵⁾ http://www.foeeurope.org/sites/default/files/other/2017/6th_scenario_future_of_europe.pdf

⁽⁶⁾ ODD 12. Consum și producție responsabile.

⁽⁷⁾ A se vedea, de exemplu, OCDE. 2017. *Measuring Distance to the SDG Targets: an assessment of where OECD countries stand* (Măsurarea distanței față de îndeplinirea obiectivelor ODD: o evaluare a stadiului în care se află țările OCDE).

4.4. CESE consideră că este necesar să se abordeze anumite limitări în ceea ce privește procesul de definire a indicatorilor. Eurostat și institutele naționale de statistică dispun de resurse umane și financiare limitate pentru colectarea de date noi și, prin urmare, nu este întotdeauna posibil să se producă indicatori noi și mai bine orientați. Conform raportului anual din 2017 al Comitetului consultativ european pentru guvernarea statistică către Parlamentul European, costul sistemului statistic european se ridică la 0,02 % din PIB, iar în urma reducerilor de resurse umane legate de austeritatea bugetară, numărul de membri ai personalului nu a revenit la nivelurile de dinainte de criza economică⁽⁸⁾. Pentru îmbunătățirea setului de indicatori, trebuie să se acorde o mai mare prioritate dezvoltării indicatorilor de durabilitate și trebuie să se aloce fonduri adecvate către Eurostat și institutele naționale de statistică pentru indicatorii de durabilitate, în conformitate cu obiectivul 17 din cadrul ODD. Acest lucru va permite adăugarea de noi indicatori care ar putea necesita colectarea de date suplimentare.

4.5. Cu privire la setul actual de indicatori ai Eurostat, CESE identifică o serie de deficiențe care trebuie abordate, în mod ideal, prin publicarea *raportului de monitorizare al Eurostat din 2018 privind înregistrarea progreselor către realizarea ODD*. Domeniile în care se impun îmbunătățiri includ:

- o prezentare mai obiectivă și mai vizuală a rezultatelor generale, pentru a evita crearea unei impresii greșite, potrivit căreia Europa ar fi în cea mai mare parte pe drumul cel bun în ceea ce privește ODD, ceea ce contrazice alte cercetări calitative sau tematice, precum și percepțiile cetățenilor;
- o atenție sporită acordată efectelor de propagare ale modelului actual de dezvoltare al Europei, de exemplu, prin continuarea activității existente a Eurostat cu privire la amprentele de mediu, precum și prin contribuția Europei la sprijinirea țărilor partenere în realizarea ODD;
- o abordare mai inovatoare în ceea ce privește valorificarea caracterului indivizibil al agendei privind ODD, dincolo de indicatorii transversali, care nu indică, ca atare, dezechilibre și contradicții între diferitele dimensiuni ale durabilității și nu dispun de un cadru adecvat pentru evaluarea coerenței politicilor;
- mai multe date privind performanța întreprinderilor, a autorităților locale și a ONG-urilor;
- mai multe informații privind performanța statelor membre în ceea ce privește ODD, deoarece valorile medii oferă o imagine incompletă. Și furnizarea de informații de la nivel național este importantă, având în vedere că statele membre au competență exclusivă în ceea ce privește o serie de ODD;
- indicatori mai buni de responsabilitate pentru rezultatele obținute în direcția realizării ODD, în conformitate cu ODD 16⁽⁹⁾ și 17⁽¹⁰⁾, de exemplu în ceea ce privește spațiul societății civile în Europa⁽¹¹⁾ și parteneriatele inovatoare;
- în cazul în care nu există un obiectiv european, o metodologie mai solidă de măsurare a progreselor înregistrate în direcția ODD, de exemplu prin compararea performanței medii cu cea mai bună performanță în rândul statelor membre sau cu obiectivele conexe derivate din alte angajamente internaționale sau din cercetarea disponibilă.

4.6. Deși seriile de indicatori pe termen lung sunt utile, indicatorii ar trebui să fie revizuiți și îmbunătățiți pe baza identificării de provocări noi și a evoluției cunoștințelor științifice, inclusiv a datelor noi. Eforturile Eurostat de a include noi indicatori în 2018 merg în direcția corectă, însă claritatea în ceea ce privește procesul și termenii pentru includerea indicatorilor „în așteptare” este crucială. De exemplu, ar trebui să se indice un plan de acțiune și un calendar pentru indicatorul propus „Amploarea lipsei de adăpost în UE”, recomandat de FEANTSA (Federația europeană a organizațiilor naționale care lucrează cu persoanele fără adăpost), care, în prezent, figurează ca fiind „în așteptare”.

4.7. Rolul societății civile organizate în legătură cu raportul anual al Eurostat trebuie consolidat. Eurostat ar trebui să consulte mai mult societatea civilă în ceea ce privește procesul de definire a indicatorilor și de evaluare a progresului acestora. În general, societatea civilă trebuie să fie consultată destul de timpuriu în cadrul procesului pentru ca recomandările să poată fi luate în considerare, iar Eurostat trebuie să explice motivele pentru care recomandările societății civile au fost sau nu acceptate.

⁽⁸⁾ Raportul anual al CCEGS, 2017, p. 25.

⁽⁹⁾ ODD 16. Pace, justiție și instituții puternice.

⁽¹⁰⁾ ODD 17. Parteneriate pentru obiective.

⁽¹¹⁾ Dezvoltarea metodologiilor existente, cum ar fi CIVICUS monitor, <https://civicus.org/index.php/what-we-do/innovate/civicus-monitor>

4.8. Ceea ce este monitorizat și ceea ce nu este monitorizat, în special conceperea și alegerea indicatorilor, generează implicații politice substanțiale⁽¹²⁾. Prin urmare, procesul prin care Eurostat pregătește raportul anual ar trebui să permită societății civile să contribuie cu o interpretare calitativă a indicatorilor. Aceasta ar trebui să fie însoțită de un sondaj Eurobarometru efectuat în mod frecvent, pentru a evalua percepțiile cetățenilor cu privire la progresele înregistrate.

4.9. CESE este conștient că societatea civilă are o capacitate prea limitată în materie de statistică pentru a propune noi indicatori care să poată îndeplini criteriile de robustețe statistică ale Eurostat. Societatea civilă este însă capabilă să definească indicatori utili, care utilizează alte surse, diferite de datele Eurostat. Un exemplu în acest sens sunt indicatorii elaborați de Rețeaua de soluții pentru dezvoltare durabilă. Cu toate acestea, CESE consideră că este necesar ca organizațiile societății civile să fie sprijinite prin măsuri de consolidare a capacităților, pentru a se asigura faptul că pot contribui mai bine la discuția cu Eurostat.

4.10. Pentru a asigura noul discurs solid, bazat pe dezvoltarea durabilă menționată anterior, CESE face apel la îmbunătățirea modului în care Comisia Europeană și Eurostat comunică cu privire la progresele înregistrate pe calea ODD. Raportul Eurostat nu poate fi parcurs ușor și nu a fost comunicat pe scară largă; prin urmare, ar trebui explorate noi modalități de a-l face mai bine cunoscut publicului și cetățenilor nespecializați. De asemenea, ar trebui explorate și alte produse de cercetare și comunicare, ca parte a unei strategii ambițioase de sensibilizare. De exemplu, crearea unei secțiuni privind „monitorizarea din partea societății civile” pe site-ul internet al Eurostat consacrat ODD ar permite o asumare comună interactivă în ceea ce privește monitorizarea obiectivelor.

4.11. CESE recunoaște faptul că raportul anual al Eurostat nu include și nu poate include informații calitative. Pentru a acoperi această lacună (precum și pentru a spori gradul de implicare a societății civile), CESE propune ca monitorizarea punerii în aplicare a ODD să fie completată de un raport calitativ alternativ, separat și independent, care să fie elaborat în strânsă colaborare cu părțile interesate din cadrul societății civile. Acest raport alternativ ar trebui să se concentreze asupra: a) furnizării unei reflecții asupra raportului Eurostat și analizării acestuia; b) completării raportului Eurostat cu informații calitative provenite de la societatea civilă organizată; și c) furnizării unei interpretări a societății civile organizate în ceea ce privește progresele înregistrate cu privire la punerea în aplicare a ODD. În prezent, CESE realizează un studiu privind implicarea societății civile în monitorizarea ODD (care se preconizează că va fi finalizat până în noiembrie 2018), care va analiza în mod specific și va propune o abordare metodologică pentru pregătirea acestui raport complementar al raportului anual al Eurostat.

4.12. În centrul agendei privind ODD se află responsabilitatea. O strategie ambițioasă privind ODD trebuie să fie completată de un cadru solid al responsabilității, în care societatea civilă organizată joacă un rol esențial. Acest lucru necesită creșterea gradului de sensibilizare a cetățenilor din întreaga Uniune, precum și anchete de opinie și alte mecanisme de feedback din partea cetățenilor. În acest sens, Comisia Europeană (în colaborare cu CESE) ar trebui să organizeze un summit dedicat ODD în vederea desfășurării unui eveniment de evaluare anuală împreună cu statele membre, Parlamentul European, societatea civilă, întreprinderile și autoritățile regionale și locale și să se angajeze să desfășoare un dialog participativ și periodic cu părțile interesate. Nu în ultimul rând, ar trebui promovat schimbul de bune practici privind implicarea societății civile în evaluarea ODD. CESE ar putea juca un rol esențial în sprijinirea organizațiilor societății civile în ceea ce privește realizarea schimbului de astfel de experiențe, crearea de sinergii, aprofundarea cunoștințelor și sensibilizare, precum și promovarea colaborării.

5. Integrarea ODD în guvernarea UE

5.1. Actualul sistem de guvernare al UE ar trebui adaptat astfel încât să contribuie la punerea în aplicare a Agendei 2030. Pentru a realiza acest lucru, toate instituțiile UE ar trebui să ia măsuri pentru a asigura o activitate coordonată în ceea ce privește progresele în direcția realizării ODD.

5.2. În pofida impulsului vicepreședintelui Comisiei Europene, este evident că există un nivel redus de angajament din partea mai multor departamente ale Comisiei, ceea ce împiedică progresul. Același lucru este valabil și în cazul Parlamentului, care trebuie să stabilească un proces credibil în cadrul tuturor comisiilor pentru a discuta punerea în aplicare a ODD. În fine, Grupul de lucru pentru ODD din cadrul Consiliului European, care este bine-venit, trebuie să asigure integrarea adecvată a ODD în toate chestiunile de care se ocupă Consiliul European, cum ar fi, de exemplu, cele privind viitorul PAC, politica de coeziune, politica în domeniul transporturilor⁽¹³⁾, relațiile externe⁽¹⁴⁾ și următorul CFM pentru perioada 2021-2027.

⁽¹²⁾ Avizul CESE pe tema „Următorii pași către un viitor european durabil”, NAT/700 (JO C 345, 13.10.2017, p. 91).

⁽¹³⁾ Avizul CESE pe tema „Rolul transporturilor în realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă și implicațiile asupra procesului de elaborare a politicilor UE” (JO C 367, 10.10.2018, p. 9).

⁽¹⁴⁾ Avizul CESE pe tema „Un parteneriat reînnoit cu țările din Africa, zona Caraibilor și Pacific”, REX/485 (JO C 129, 11.4.2018, p. 76).

5.3. O viitoare strategie europeană cuprinzătoare de dezvoltare durabilă ar trebui să joace un rol crucial în integrarea ODD în toate politicile UE și să ofere cadrul pentru coordonarea și monitorizarea punerii în aplicare a ODD la nivelul UE și la nivel național. După cum s-a menționat, strategia ar trebui să stabilească obiective, mijloacele de realizare a acestora și un set coerent de indicatori care să fie utilizați pentru monitorizarea progreselor. CESE este de acord cu Consiliul în privința necesității de a dezvolta „un cadru de indicatori de referință”⁽¹⁵⁾.

5.4. După cum s-a menționat, acest cadru de indicatori de referință ar trebui să integreze toți indicatorii europeni relevanți utilizați în prezent în diferite domenii de politică și să definească legăturile existente dintre indicatorii existenți și indicatorii privind ODD. De exemplu, Comisia Europeană ar trebui să asigure o aliniere și o coerență completă între tabloul de bord social și indicatorii UE privind ODD. În prezent, dintre cei 12 indicatori din tabloul de bord social, opt sunt incluși complet sau parțial în setul privind ODD ale UE.

5.5. Coordonarea și monitorizarea ODD ar trebui să fie integrate în procesul semestrului european, astfel cum CESE a solicitat în mod repetat (de exemplu, avizele CESE NAT/693⁽¹⁶⁾, NAT/700⁽¹⁷⁾, SC/047⁽¹⁸⁾, SC/050⁽¹⁹⁾). Acest demers ar trebui să includă un proces de control al gradului de adecvare a strategiilor de punere în aplicare a ODD la nivelul statelor membre. Autoritățile naționale ar trebui să primească orientări comune și ar trebui să fie monitorizate, astfel încât toate eforturile să se îndrepte în aceeași direcție. În plus, ar trebui promovat schimbul de bune practici între statele membre. Semestrul european ar trebui să își extindă pe deplin domeniul de aplicare dincolo de dimensiunea economică tradițională și să integreze complet dimensiunea socială și pe cea de mediu la același nivel de importanță, în contextul unei strategii viitoare cuprinzătoare de dezvoltare durabilă. În consecință, recomandările specifice fiecărei țări ar trebui să fie coerente cu ODD, precum și cu analiza efectuată în rapoartele de țară în cadrul procesului semestrului european.

5.6. Programul de sprijin pentru reforme structurale (PSRS), creat recent, vizează să ajute statele membre să pună în aplicare reforme instituționale, structurale și administrative. Se preconizează că PSRS va juca un rol relevant în următorii ani. După cum CESE a subliniat deja⁽²⁰⁾ și în raportul Falkenberg⁽²¹⁾, PSRS ar trebui să presupună ca orice reformă susținută să fie coerentă cu Agenda 2030 și cu ODD.

5.7. Pentru a se asigura integrarea ODD în toate politicile UE, Agenda pentru o mai bună reglementare trebuie să fie adaptată în consecință, astfel încât să asigure o abordare cuprinzătoare și holistică a ODD. CESE consideră că principiile privind ODD ar trebui menționate în mod explicit în orientările și seturile de instrumente privind o mai bună reglementare. În plus, metodologiile pentru o mai bună reglementare ar trebui revizuite pentru a se asigura faptul că sunt capabile să evalueze obiectivele pe termen lung și să măsoare distanța până la realizarea ODD. În cele din urmă, o atenție sporită trebuie acordată coerenței politicilor ca instrument de punere în aplicare a ODD, utilizând, de exemplu, cadrul OCDE privind coerența politicilor în favoarea dezvoltării durabile (CPDD).

5.8. Atunci când propune noi inițiative legislative sau politice, Comisia Europeană ar trebui să indice în mod clar care dintre ODD este vizat și să efectueze un test de durabilitate pentru a evalua impactul preconizat asupra ODD (ca parte a procesului de evaluare a impactului, care are ca scop evaluarea dimensiunilor economice, sociale și de mediu ale propunerilor). Ar trebui identificate principalele probleme legate de punerea în aplicare a ODD, pe care politica propusă intenționează să le abordeze. De asemenea, monitorizarea și evaluarea politicilor UE în curs de desfășurare trebuie adaptate pentru a măsura progresele înregistrate în direcția realizării ODD și pentru a recomanda modificări ale politicilor, care au un impact mai mare în promovarea ODD.

⁽¹⁵⁾ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10370-2017-INIT/ro/pdf>

⁽¹⁶⁾ Avizul CESE pe tema „Dezvoltarea durabilă: o privire de ansamblu asupra politicilor interne și externe ale UE”, NAT/693 (JO C 487, 28.12.2016, p. 41).

⁽¹⁷⁾ Avizul CESE pe tema „Următorii pași către un viitor european durabil”, NAT/700 (JO C 345, 13.10.2017, p. 91).

⁽¹⁸⁾ Avizul CESE pe tema „Următorii pași către un viitor european durabil”, SC/047 (JO C 81, 2.3.2018, p. 44).

⁽¹⁹⁾ Avizul CESE pe tema „Analiza anuală a creșterii pentru 2018”, SC/50 (JO C 227, 28.6.2018, p. 95).

⁽²⁰⁾ Avizul CESE pe tema „Programul de sprijin pentru reforme structurale”, ECO/398 (JO C 177, 18.5.2016, p. 47).

⁽²¹⁾ Durabilitate, acum! Note strategice CESP. Numărul 18 (2016) https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/files/rapport_kff.pdf

5.9. Programul Comisiei privind o reglementare adecvată și funcțională (REFIT) ar trebui să integreze, de asemenea, perspectiva dezvoltării durabile. Activitatea programului REFIT ar trebui să garanteze că orice simplificare și actualizare propusă a legislației UE este coerentă cu ODD și contribuie la realizarea acestora.

Bruxelles, 19 septembrie 2018.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Luca JAHIER
